

İslamofobi Endüstrisi ve Şiddet

Kübranur KORKMAZ*

Özet: Soğuk savaşın bitmesiyle yıkılan iki kutuplu dünya düzeni, yeni bir ötekiye ihtiyaç duymuştur. Günümüzde bile, kimler tarafından desteklendiği ve neyi amaçladığı tartışılan 11 Eylül terör saldırıları, Avrupa’da İslam’a ve Müslümanlara olan önyargıyı arttırmıştır. 2000’li yıllarda artan ekonomik krizin nedeni göçlerle açıklanarak radikalleşme süreci hızlandırılmış, Avrupa’daki Müslüman topluluklar İslamofobik söylemlerle ötekileştirilmiştir.

2000’li yılların getirdiği ekonomik güvensizlik, aşırı sağın oluşturduğu popülist ifadeler için bir fırsattı. Aşırı sağın göçmen karşıtı, İslam karşıtı, düzen karşıtı ve AB karşıtı söylemleri halk nezdinde destek bulmuştur.

Bu çalışmada, son yıllarda özellikle Almanya, İngiltere ve Avusturya’da yapılan seçimlerde politikacıların İslamofobik ve göç karşıtı söylemlerle propoganda yapması, çokkültürcü söylemlerin azalması, radikalleşmenin artması incelenecektir.

İncelenen raporlarda yabancı düşmanlığı ve İslam karşıtı söylemlerin, Avrupa ülkelerinde fiziksel ve sözlü şiddeti arttırdığı açıkça görülmektedir. Avrupa medyasının insan hakları ihlallerine göz yumduğu, hatta şiddeti körükleyici bir dil kullanarak haber yaptığı aşikârdır.

Politikacıların öteki söylemleri ilk bakışta siyasal bir şiddet gibi görünse de, aşırı sağın yükselmesi, toplumda fiziksel ve psikolojik şiddetin artması, bu hak ihlallerinin uluslar arası arenada yeteri kadar ses getirmemesi gelecek adına endişe vericidir. Buna karşıt bir söylem geliştirmek, sosyal medyada ve uluslararası toplumda hak ihlallerini dile getirmek, bu popülist söylemlerin azalması için önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, Aşırı Sağ, Şiddet, Ötekileştirme

1.Giriş

Soğuk savaşın bitmesiyle yıkılan iki kutuplu dünya düzeni, yeni bir ötekiye ihtiyaç duymuştur. Günümüzde bile, kimler tarafından desteklendiği ve neyi amaçladığı tartışılan 11 Eylül terör saldırıları, Avrupa’da İslam’a ve Müslümanlara olan önyargıyı arttırmıştır. 2000’li yıllarda artan ekonomik krizin nedeni göçlerle açıklanarak radikalleşme süreci hızlandırılmış, Avrupa’daki Müslüman topluluklar İslamofobik söylemlerle ötekileştirilmiştir.

2000’li yılların getirdiği ekonomik güvensizlik, aşırı sağın oluşturduğu popülist ifadeler için bir fırsattı. Aşırı sağın göçmen karşıtı, İslam karşıtı, düzen karşıtı ve AB karşıtı söylemleri halk nezdinde destek bulmuştur.

* Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu çalışmada, son yıllarda özellikle Almanya, İngiltere ve Avusturya’da yapılan seçimlerde politikacıların İslamofobik ve göç karşıtı söylemlerle propoganda yapması, çokkültürcü söylemlerin azalması, radikalleşmenin artması incelenecektir.

İncelenen raporlarda yabancı düşmanlığı ve İslam karşıtı söylemlerin, Avrupa ülkelerinde fiziksel ve sözlü şiddeti arttırdığı açıkça görülmektedir. Avrupa medyasının insan hakları ihlallerine göz yumduğu, hatta şiddeti körükleyici bir dil kullanarak haber yaptığı aşikârdır.

Politikacıların öteki söylemleri ilk bakışta siyasal bir şiddet gibi görünse de, aşırı sağın yükselmesi, toplumda fiziksel ve psikolojik şiddetin artması, bu hak ihlallerinin uluslar arası arenada yeteri kadar ses getirmemesi gelecek adına endişe vericidir. Buna karşıt bir söylem geliştirmek, sosyal medyada ve uluslar arası toplumda hak ihlallerini dile getirmek, bu popülist söylemlerin azalması için önemli bir adım olacaktır.

2. İslamofobi ne demek?

Yeni bir ırkçılık türü olarak İslamofobi’nin görünürlüğü 11 Eylül olayları ile birlikte artsa da temeli Ortaçağlarda ve Aydınlanma dönemindeki İslam temelli korku ve fantezilerle atılmıştır.

İslamofobi bir ırkçılık türü olmakla beraber ırkçılıktan daha tehlikeli bir eğilime sahiptir. İrkçilik sadece etnik temelli bir söylem içerirken, İslamofobi dini, etnik, kültürel ırkçılığı ve ayrımcılığı bir araya getirmektedir.¹

İslamofobi, din ve medeniyet alanlarına sirayet eden, temel hak ve hürriyetleri ihlal eden ama mevcut küresel siyasi-hukuki düzen içinde müeyyidesi olmayan bir ayrımcılık türüdür.

Müslüman insanlara sırf dinlerinden, inançlarından ve kültürlerinden dolayı nefret duyulması, bu insanların aşağılanması, ayrımcılığa tabi tutulması, sözlü ve fiili şiddete maruz bırakılması ırkçılık ve ayrımcılıktır. Bu çerçevede yapılan her eylem nefret suçudur ve insan hakkı ihlalidir.²

3. Avrupalı Politikacıların Aşırı Sağ Söylemleri

İslam karşıtlığı ve korkusunun siyasi, medyatik, ekonomik, popüler boyutları özellikle Avrupa ve Amerika’da her geçen gün genişlemektedir. Avrupalı politikacıların Fransa’daki küçük bir kasabadan Hollanda’daki genel seçimlere kadar İslamofobik ve zenofobik söylemleri seçim propoganda aracı olarak kullandığının görmekteyiz. Müslüman

¹ (Kalm, 2018)

² (Kalm, Akıl ve Erdem, 2017)

göçmenlerin artan nüfusla birlikte Avrupa’yı istila edeceği inancı, sağ-muhafazakâr ve yabancı karşıtı siyasi partilerin sık kullandığı argümanlardan biridir.

Avrupalı siyasetçilerin sık sık Müslümanların artan nüfusu ile Avrupa’yı yıkmak istediğini ima etmesi, toplumsal çatışma ve hüsumete zemin hazırlamaktadır. Avrupa ulusal ve yerel siyasetinin İslam korkusu ve Müslüman nefreti üzerinden tanzim edilmesi, İslam’dan çok Avrupa’yla ilgili bir sorundur. Zira Avrupa’nın ciddi bir meselesi olan yaşlanma ve nesil kaybı, azınlık bir topluluk üzerinden tartışılmakta ve yeni korku ve nefret söylemleri üretilmektedir.³

Medyatik temelde ise, Avrupa’nın açık, liberal, hoşgörülü, çoğulcu olduğu yönde çalışmalar yapılırken, İslam kapalı, köktenci ve müsamahasız bir medeniyet olarak servis edilmektedir.

Son dönemde Avrupa yapılan seçimlerde politikacıların kullandığı dili analiz edebiliriz.

Hollanda’da aşırı sağcı Özgürlük Partisi’nin (PVV) lideri Geert Wilders, yerel seçim kampanyasına Rotterdam’daki Esselam Camii’nin bahçesinde başladı. Wilders seçimdeki hedefini, "Rotterdam’ın İslamlaşmasını bir an önce durdurmak" olarak açıkladı.⁴ Aşırı sağcı liderin kampanyasını başlattığı Feijenoord ilçesinde yoğun olarak Türk ve Faslı göçmenler yaşıyor. Özgürlük Partisi’nin seçim sürecinde kullanmak üzere hazırlattığı İslamofobik kısa filmin kamu kanallarında yayınlanması tepki çeken diğer bir provakatif adım oldu. Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığına bağlı kamu yayın kuruluşu NPO’da siyasi partilere ayrılan zaman diliminde PVV’nin “İslam ölümcüldür” ifadelerinin yer aldığı reklam filmi yayınlandı. Seçim kampanyası kapsamında hazırlanan ve İslam’ı kötüleyen filme, Hollandalılar sosyal medya üzerinden tepki gösterdiler ve yayınlanmasının yasaklanmasını istediler.⁵

Seçim sürecinin dışında Hollanda’da çoğunluğunu göçmen ve Müslümanların oluşturduğu DENK Partisi’nin İslamofobik eylemlerin tartışılması için sunduğu öneri meclis tarafından reddedilmiştir.

Almanya’da beş bölgede ciddi destek alan ve sandalye kazanan Alternatif Partisi (AfD) sözcü yardımcısı Alexander Gahued Müslüman göçünüm derhal kısıtlanmasını talep etmiştir. Parti genel başkanı Freuke Perty ‘toplu göçün reform ve aydınlanmanın dini

³ (Kalın, Ben, Öteki ve Ötesi, 2018)

⁴ (BBC, 2017)

⁵ (Anadolu Ajansı)

hoşgörü, kadın hakları, ve sivil özgürlüğü gibi kazanımlarını ciddi şekilde tehlikeye attığını ileri sürdü. Afd Almanya'daki Müslümanların en temel haklarını dahi sınırlamak için elinden gelen çabayı gösteriyor.

Almanya ve Hollanda örneklerinde görüldüğü gibi diğer Avrupa ülkelerinde de var olan nüfus artış hızında azalma, ekonomik problemler, siyasi kaygılar, işsizlik seviyesinin artması gibi toplumsal korkuların sebebi İslamofobik, Zenofobik söylemlerle manüpile edilmekte, toplumlar ayrıştırılmaktadır.

4. Avrupa'daki Müslümanlara Saldırıları

Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının açıkladığı verilere göre; 2018 yılında Türk vatandaşlarının AB ülkelerindeki dış temsilciliklere bildirdiği ırkçı ve İslamofobik saldırıların sayısı toplamda doksandır. Bu saldırıların 38'i camilere, 34'ü vatandaşlara, 12'si dış temsilciliklere, 4'ü Türk STK'lara, 2'si işyerlerine düzenlenmiştir.

SETA'nın yayınladığı rapora göre, Avrupa ülkelerinin ezici bir çoğunluğu İslamofobik olayları ayrı bir nefret suçu olarak kayıt altına almamaktadır. Polislin Müslüman karşıtı/İslamofobik suçları ayrı bir nefret suçu olarak kayıt altına alması, sorunun gerçek boyutunun ortaya çıkması ve bu sorunla mücadele için karşı stratejilerin geliştirilmesi bakımından önemlidir.

Fransa'da 121 İslamofobik olay ihbar edildi, hükümet tarafından 19 cami kapatıldı, 749 kişi ev hapsine alındı, 4.500'den fazla polis baskını düzenlendi.

Polonya'da Müslümanlar 2017'de tüm nefret suçu vakalarının %20'sine maruz kalarak en fazla hedef alınan grup oldu.

İngiltere'de 2017 yılında 2016 yılına oranla %40 daha fazla İslamofobik vaka gerçekleşti, (1.678 olay) 2016'da Tell MAMA UK derneğine 1.233 İslamofobik saldırı ihbar edildi. Bu vakaların %20'si fiziksel içerikliydi; saldırıya maruz kalanların %56'sı kadındı ve saldırganların üçte ikisi erkekti.

Şiddet saldırılarının çoğunlukları kadınları hedef aldığını söyleyebiliriz.

5. İslamofobik Söylemlere Karşı Çözüm Önerileri

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın kurduğu sivil toplum kurumlarına daha fazla destek verilerek görünürlüğünün artması sağlanabilir.

Diplomatlar aracılığı ile yaşanan İslamofobik vakaların, özellikle İslamofobi başlığı altında rapor edilmesini, durumun vehametini gözler önüne sermek için çok önemlidir.

Türkiye’deki think thank kuruluşlarının hazırladığı raporları yurtdışında da sunması, özellikle basında yer alması için önemlidir.

Birçok insanın İslam’ı yanlış tanıdığını görmekteyiz. Yapılacak kaliteli filmlerle, belgesellerle uluslararası arenada ses getirmek, insanların algısını olumlu yönde etkilemek için etkili bir adım olacaktır.

Uluslararası alanlarda bulunulan her fırsatta İslamofobi’nin bir ırkçılık türü olduğu hatta ırkçılıktan daha büyük tehlikeler oluşturacak bir nefret suçu olduğu dile getirilmelidir.

İslam karşıtı söylemlerle insanlık suçu işlendiği açık bir şekilde dile getirilmelidir.

6.Sonuç

Soğuk savaş sonrası dünyanın yeni bir ötekiye ihtiyaç duyması, 11 Eylül olayları İslam korkusu diye adlandırılan ancak açıkça bir insanlık suçu olan İslamofobi kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Avrupalı siyasetçilerin ekonominin bozulması, işsizliğin artması gibi yerel problemlerini Müslümanlarla ve mültecilerle bağdaştırması; seçimlerde bir propaganda aracı olarak İslamofobi’yi kullanması normalleşmiştir. Yahudi karşıtlığı için gösterilen özen İslam karşıtlığı söz konusu olduğunda gösterilmemektedir.

Normalleşen bu öteki söylemi Avrupadaki aşırı eğilimli insanların Müslümanlara şiddet içerikli saldırılarda bulunması için zemin hazırlamaktadır. Geline nokta ürkütücü olmakla birlikte gündeme dahi getirilmemektedir. Medya aracılığı ile de bu İslam düşmanlığı sürdürülmektedir.

Çözüm önerileri olarak Avrupadaki Müslüman sivil toplum kuruluşlarını desteklemek, uluslararası arenada söz hakkı bulduğumuzda somut verilerle durumu dile getirmek, medya araçlarını etkili kullanmak, İslamofobik saldırıların özellikle İslamofobi temelinde raporlara geçmesi için çalışmalarda bulunmak, İslamofobi’nin bir ırkçılık türü olarak kabul edilmesi verilebilir.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı*. (tarih yok). 04 07, 2018 tarihinde <https://aa.com.tr/tr/dunya/hollandada-irkci-partinin-islam-karsiti-kampanyasina-tepki/1090734> adresinden alındı
- BBC. (2017, 12 14). *BBC*. 04 07, 2018 tarihinde <http://www.bbc.com/turkce/42353091> adresinden alındı
- Kalın, İ. (2017). *Akıl ve Erdem*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Kalın, İ. (2018). *Ben, Öteki ve Ötesi*. İstanbul: İnsan Yayınları.